

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
та навчальної роботи

А.М. Мартиненко – А.М. Мартиненко
«30» *листопада* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИКУМ З КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки **магістра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **053 ПСИХОЛОГІЯ**

(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

Handwritten signature

Робоча програма навчальної дисципліни «**Практикум з консультування та психотерапії**» для студентів спеціальності **053 Психологія**, другого (магістерського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «**Практична психологія**», 2024 року.

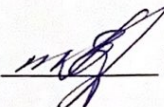
Розробник: Седих Кіра Валеріївна, д. психол. наук, професор кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Шевчук В.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

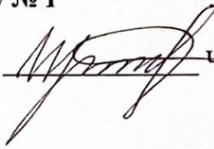
Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Шевчук В.В.

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Чернишов В.В.

«29» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання денна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	обов'язкова
Загальна кількість годин – 150		
Модулів – 1	Спеціальність 053 Психологія	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів – 1		Семестр 2-й
	Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>магістр</u>
Практичні, семінарські 32 год.		
Лабораторні -		
Самостійна робота 98 год.		
Індивідуальна робота: -		
Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 52/98.

2. Мета навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Практикум з консультування та психотерапії» полягає в підготовці фахівця у сфері психологічної допомоги, який швидко та якісно реагує на зміни, що відбуваються в суспільстві, осмислює свою професійну значущість у процесі утвердження важливості психологічної допомоги; усвідомлює психологічну сутність феномену психотерапії, її змістовні, типологічні та структурно-функціональні особливості; має цілісне уявлення про загальні закономірності психотерапевтичного процесу та про процес змін людини в ході психотерапії, володіє методами та техніками психотерапії, дотримується етичних принципів психотерапевтичної діяльності

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

ІК Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Практикум з консультування та психотерапії» є знання отримані в результаті навчання за попереднім рівнем вищої освіти та самоосвіти. Вивчення у першому семестрі таких навчальних дисциплін, як «Психологічна служба», «Психологія сім'ї» та «Технології психологічних тренінгів».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій..

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	С	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.

			для практичного використання викликають ускладнення.	
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання диф.залику	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/залику.	Незадовільний, здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Практикум з консультування та психотерапії» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

усне опитування та виконання практичних завдань;

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).

презентації результатів виконаних завдань;

модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому практичному занятті кожного змістового модуля) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу;

екзамен.

7. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Консультування та психотерапія

Тема 1. Консультування та психотерапія як галузі психологічних знань і специфічна практика.

Місце та роль психотерапевтичної науки в сучасному світі. Сутність психотерапії та її місце серед інших форм психологічної і медичної допомоги. Основні моделі психотерапевтичної допомоги. Релігійна модель. Психологічна модель. Психіатрична модель. Підходи до розуміння психотерапії. Психотерапія та релігія. Об'єкт та предмет психотерапевтичного впливу. Мета і завдання психотерапії. Принципи психотерапії. Психотерапія як професія. Положення Страсбурзької Декларації. Розвиток психотерапії в Україні. Основні положення статуту професійної спільноти Української спілки психотерапевтів. Стандарти Європейської асоціації психотерапії щодо професії психотерапевта та структура психотерапевтичної освіти. Теорія. Власний досвід. Самостійна психотерапевтична практика під супервізією. Супервізія.

Практичні заняття № 1

Практичні заняття № 2

Тема 2. Особливості консультативного та психотерапевтичного процесу.

Стратегія і тактика в психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Понятійний апарат психотерапії («запит», «сесія», «сеттинг», «терапевтичний альянс» та ін. Феномени психотерапевтичного процесу. Поняття трансферу та опору. Явища, що виникають у терапевтичному процесі: регресія, відреагування, грубий опір, негативна терапевтична реакція. Універсальні психотерапевтичні процедури. Інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою, аналіз сновидінь. Вимоги до особистості психотерапевта (автентичність, конгруентність, емпатійність, толерантність, зрозумілість, семантична насиченість, особистісна зацікавленість, впливовість). Професійні вимоги до психотерапевта: психотерапевтична освіта, професійна компетентність та регулярне підвищення кваліфікації; професійні стосунки з колегами; дотримання етичних положень професійної діяльності. Засади ефективності психотерапевтичної практики.

Практичні заняття № 3

Практичні заняття № 4

Тема 3. Етичні аспекти консультативної та психотерапевтичної практики

Соціальна ситуація щодо етичних принципів психотерапії. Етичні аспекти психотерапевтичної практики. Історія трансформації етичних принципів психотерапії. Форми порушень етичних норм. Етичні ділеми, що можуть виникати у консультативній і психотерапевтичній практиці. Встановлення стандартів професійної поведінки для членів

психотерапевтичних співтовариств. Етичні принципи Української спілки психотерапевтів та їх мета. Основні положення Етичного кодексу Української спілки психотерапевтів. Дисциплінарні стягнення при порушеннях етичного кодексу УСП. Компетентності етичної комісії Української спілки психотерапевтів. Особливості роботи етичної комісії УСП.

Практичні заняття № 5

Практичні заняття № 6

Тема 4. Розвиток класичного психоаналізу. Основні положення психоаналітичної теорії і практики З.Фрейда. Неофрейдизм і сучасний психоаналіз.

Загальні засади психоаналізу. Організація психоаналітичної терапії. Психоаналітична взаємодія. Перенесення і аналітичні стосунки. Опір і захист. Взаємодія несвідомого з реальністю. Джерела невротичних та емоційних розладів особистості. Поняття захисних механізмів, їх значення у психоаналітичній психотерапії. Нарцисизм. Основні етапи та техніки психоаналізу. Робочий альянс як форма терапевтичних стосунків. Сучасні психодинамічні теорії. Теорія об'єктних стосунків (Мелані Кляйн, Джон Боулбі, Дональд Вуд Віннікотт, Маргарет Малер (сепарація-індивідуація), Уільям Біон). Его-психологія (Ерік Еріксон, Хайнц Хартманн, Хайнц Кохут, Отто Кернберг. Психоаналітична характерологія (В. Райх, Н. Мак-Вільямс) Тілесно-орієнтований підхід В.Райха та А.Лоуена. Інтегрований підхід О. Кернберга

Практичні заняття № 7

Практичні заняття № 8

Тема 5. Аналітична психологія і психотерапія К.Г.Юнга. Постюнгіанство.

Загальні засади аналітичної психотерапії. Теоретичні основи аналітичної психології. Розбіжності із З. Фройдом у трактуванні лібідо і розумінні рушійних сил психічного розвитку людини. Процес індивідуації. Поняття архетипу. Основні архетипи і процес їх індивідуації. Архетип Самості, архетип Тіні, архетип Персони, архетипи Аніми та Анімуса. Діагностика в психоаналітичній терапії. Методи психоаналітичної терапії. Діалектичність терапевтичного процесу. Робота з сновидіннями як ядро юнгіанської терапії. Етапи, механізми та психотехніки в аналітичній психотерапії. Основні напрями і психотерапевтичні моделі постюнгіанства. Школа розвитку в постюнгіанстві (Е. Самуелс). Архетипічна школа у постюнгіанстві (Д. Хілман, А. Гуггенбюль-Крейг, Г.Корбіна).

Практичні заняття № 9

Практичні заняття № 10

Тема 6. Особливості когнітивно-поведінкового напрямку психотерапії.

Історія формування та розвитку когнітивного напрямку психотерапії. Основні риси когнітивної психотерапії. Особливості когнітивного напрямку психотерапії. Вимоги до клієнта в когнітивному напрямі психотерапії. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Елліса (дескриптивні когніції, оцінні когніції, групи ірраціональних установок, АВС-схема). Когнітивна терапія А. Бека. Поняття когнітивних елементів та когнітивних спотворень: персоналізація, дихотомічне мислення, вибіркоче абстрагування, довільний умовивід, надгенералізація, перебільшення (катастрофізація). Етапи когнітивної психотерапевтичної роботи. Дистанціювання та децентрація. Класифікація поведінських правил. Групи механізмів, у яких можливі «збої»: когнітивні елементи, когнітивні процеси та когнітивний зміст. Техніки когнітивно-поведінкової психотерапії.

Практичні заняття № 11

Практичні заняття № 12

Тема 7. Екзистенційні та гуманістичні теорії психотерапії.

Основні положення гуманістичного підходу та оозвиток гуманістичних ідей (Г. Олпорт, А. Маслоу, К.-Р. Роджерс, Р. Мей, В.-Е. Франкл, Дж. Б'юдженталь). Напрями гуманістичної психотерапії (клієнт-центрована психотерапія К.-Р. Роджерса, логотерапія В. Е. Франкла, екзистенціальне консультування Р. Мея, гештальт-терапія Ф. Перлза). Клієнт-центрована терапія К.-Р. Роджерса. Особливості контакту в клієнт-центрованій психотерапії. Поняття Я-концепції. Проблема Я-реального та Я-ідеального. Тенденція до самоактуалізації як основний рушій позитивної динаміки в терапії. Прийняття цінності актуальної ситуації та особистого досвіду клієнта. Поняття конгруентності. Техніки клієнт-центрованої психотерапії. Тенденції розвитку клієнт-центрованої терапії (М. Боуен). Специфіка екзистенційного підходу психотерапії. Особливості екзистенційного психотерапевтичного процесу. Логотерапія як метод екзистенціального аналізу. Концепція ноогенних неврозів. Способи набуття сенсу за В.-Е. Франклом. Метод парадоксальної інтенції. Екзистенціальне консультування Р. Мея. Робота з тривогою за І. Яломом. Методи і техніки екзистенціальної психотерапії. (робота з усвідомленням смерті, робота з відповідальністю і свободою, робота з ізоляцією, робота з відсутністю сенсу життя). Перспективи розвитку особистості з погляду гуманістичного підходу

Практичні заняття № 13

Практичні заняття № 14

Тема 8. Особливості системної сімейної психотерапії

Загальна характеристика системної сімейної психотерапії. Параметри сімейної системи (стереотипи взаємодії, сімейні правила, сімейні міфи, межі, стабілізатори, сімейна історія). Поняття життєвого циклу сім'ї. Методологічні принципи системної сімейної психотерапії (циркулярність, гіпотетичність, нейтральність). Техніки системної сімейної психотерапії. Циркулярні запитання. Генограма. Сімейна скульптура. Реконструкція сім'ї. Сімейний подіум та інші символічні зображення. Метафора.

Практичні заняття № 15

Практичні заняття № 16

8. Структура навчальної дисципліни

а) для денної форми навчання

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовний модуль 1. Консультування та психотерапія						
Тема 1. Консультування та психотерапія як галузі психологічних знань і специфічна практика.	18	2	4			12
Тема 2. Особливості консультативного та психотерапевтичного процесу.	20	4	4			12
Тема 3. Етичні аспекти консультативної та психотерапевтичної практики	18	2	4			12
Тема 4. Розвиток класичного психоаналізу. Основні положення психоаналітичної теорії	18	2	4			12

і практики З.Фрейда. Неофрейдизм і сучасний психоаналіз.						
Тема 5. Аналітична психологія і психотерапія К.Г.Юнга. Постюганство.	18	2	4			12
Тема 6. Особливості когнітивно-поведінкового напрямку психотерапії.	18	2	4			12
Тема 7. Екзистенційні та гуманістичні теорії психотерапії.	18	2	4			12
Тема 8. Особливості системної сімейної психотерапії	22	4	4			14
Разом за змістовим модулем 1	42	20	32			
<i>Усього годин</i>	<i>150</i>	<i>20</i>	<i>32</i>			<i>98</i>

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
	Практичні заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1-2	<ol style="list-style-type: none"> Сутність психологічного консультування та психотерапії та їх місце серед інших форм психологічної і медичної допомоги. Основні моделі психотерапевтичної допомоги. Мета і завдання консультування та психотерапії. Принципи психотерапії. Положення Страсбурзької Декларації. Розвиток психотерапії в Україні. Основні положення статуту професійної спільноти Української спілки психотерапевтів. 	4
3-4	<ol style="list-style-type: none"> Стратегія і тактика в психотерапії. Етапи психотерапевтичного процесу. Понятійний апарат психотерапії («запит», «сесія», «сетинг», «терапевтичний альянс» та ін. Феномени психотерапевтичного процесу. Поняття трансферу та опору. Явища, що виникають у терапевтичному процесі: регресія, відреагування, грубий опір, негативна терапевтична реакція. Універсальні психотерапевтичні процедури. Інтерпретація, ампліфікація, робота з метафорою, аналіз сновидінь. Вимоги до особистості психотерапевта (автентичність, конгруентність, емпатійність, 	4

	толерантність, зрозумілість, семантична насиченість, особистісна зацікавленість, впливовість).	
5-6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна ситуація щодо етичних принципів психотерапії. Етичні аспекти психотерапевтичної практики. 2. Історія трансформації етичних принципів психотерапії. Форми порушень етичних норм. Етичні дилеми, що можуть виникати у консультативній і психотерапевтичній практиці. 3. Встановлення стандартів професійної поведінки для членів психотерапевтичних співтовариств. Етичні принципи 4. Української спілки психотерапевтів та їх мета. Основні положення Етичного кодексу Української спілки психотерапевтів. 	4
7-8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні засади психоаналізу. Організація психоаналітичної терапії. 2. Психоаналітична взаємодія. Перенесення і аналітичні стосунки. Опір і захист. 3. Взаємодія несвідомого з реальністю. Джерела невротичних та емоційних розладів особистості. 4. Поняття захисних механізмів, їх значення у психоаналітичній психотерапії. 5. Нарцисизм. Основні етапи та техніки психоаналізу. Робочий альянс як форма терапевтичних стосунків. 6. Сучасні психодинамічні теорії. Теорія об'єктних стосунків (Мелані Кляйн, Джон Боулбі, Дональд Вуд Віннікотт, Маргарет Малер (сепарація-індивідуація), Уільям Біон). Его-психологія (Ерік Еріксон, Хайнц Хартманн, Хайнц Кохут, Отто Кернберг. Психоаналітична характерологія (В. Райх, Н. Мак-Вільямс). 	4
9-10	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні засади аналітичної психотерапії. Теоретичні основи аналітичної психології. 2. Розбіжності із З. Фройдом у трактуванні лібідо і розумінні рушійних сил психічного розвитку людини. 3. Процес індивідуації. Поняття архетипу. Основні архетипи і процес їх індивідуації. 4. Архетип Самості, архетип Тіні, архетип Персони, архетипи Аніми та Анімуса. 5. Діагностика в психоаналітичній терапії. Методи психоаналітичної терапії. Діалектичність терапевтичного процесу. 6. Робота з сновидіннями як ядро юнгіанської терапії. Етапи, механізми та психотехніки в аналітичній психотерапії. Основні напрями і психотерапевтичні моделі постюнгіанства. 	4
11-12	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія формування та розвитку когнітивного напрямку психотерапії. 2. Основні риси когнітивної психотерапії. Особливості 	4

	<p>когнітивного напрямку психотерапії.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Вимоги до клієнта в когнітивному напрямі психотерапії. 4. Раціонально-емотивна терапія (РЕТ) А. Елліса (deskриптивні когніції, оцінні когніції, групи ірраціональних установок, АВС-схема). Когнітивна терапія А. Бека. 5. Поняття когнітивних елементів та когнітивних спотворень: персоналізація, дихотомічне мислення, вибіркоче абстрагування, довільний умовивід, надгенералізація, перебільшення (катастрофізація). 6. Етапи когнітивної психотерапевтичної роботи. Дистанціювання та децентрація. 	
13-14	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні положення гуманістичного підходу та оозвиток гуманістичних ідей (Г. Олпорт, А. Маслоу, К.-Р. Роджерс, Р. Мей, В.-Е. Франкл, Дж. Б'юдженталь). 2. Напрями гуманістичної психотерапії (клієнт-центрована психотерапія К.-Р. Роджерса, логотерапія В. Е. Франкла, екзистенціальне консультиування Р. Мея, гештальт-терапія Ф. Перлза). 3. Клієнт-центрована терапія К.-Р. Роджерса. Особливості контакту в клієнт-центрованій психотерапії. Поняття Я- концепції. 4. Проблема Я-реального та Я-ідеального. Тенденція до самоактуалізації як основний рушій позитивної динаміки в терапії. 5. Прийняття цінності актуальної ситуації та особистого досвіду клієнта. Поняття конгруентності. Техніки клієнт-центрованої психотерапії. Тенденції розвитку клієнт-центрованої терапії (М. Боуен). 6. Специфіка екзистенційного підходу психотерапії. Особливості екзистенційного психотерапевтичного процесу. Логотерапія як метод екзистенціального аналізу. Концепція ноогенних неврозів. Способи набуття сенсу за В.-Е. Франклом. Метод парадоксальної інтенції. 7. Екзистенціальне консультиування Р. Мея. Робота з тривогою за І. Яломом. 	4
15-16	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика системної сімейної психотерапії. 2. Параметри сімейної системи (стереотипи взаємодії, сімейні правила, сімейні міфи, межі, стабілізатори, сімейна історія). 3. Поняття життєвого циклу сім'ї. Методологічні принципи системної сімейної психотерапії (циркулярність, гіпотетичність, нейтральність). Техніки системної сімейної психотерапії. Циркулярні запитання. 4. Генограма. Сімейна скульптура. Реконструкція 	4

	сім'ї.	
	Усього	32

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, скласти конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Стандарти Європейської асоціації психотерапії щодо професії психотерапевта та структура психотерапевтичної освіти.	12
2	Професійні вимоги до психотерапевта: психотерапевтична освіта, професійна компетентність та регулярне підвищення кваліфікації; професійні стосунки з колегами; дотримання етичних положень професійної діяльності. Засади ефективності психотерапевтичної практики	12
3	Дисциплінарні стягнення при порушеннях етичного кодексу УСП. Компетентності етичної комісії Української спілки психотерапевтів. Особливості роботи етичної комісії УСП.	12
4	Тілесно-орієнтований підхід В.Райха та А.Лоуена. Інтегрований підхід О. Кернберга.	12
5	Школа розвитку в постюнганстві (Е. Самуелс). Архетипічна школа у постюнганстві (Д. Хілман, А. Гутгенбюль-Крейг, Г.Корбіна).	12

6	Класифікація поведінських правил. Групи механізмів, у яких можливі «збої»: когнітивні елементи, когнітивні процеси та когнітивний зміст. Техніки когнітивно-поведінкової психотерапії.	12
7	Методи і техніки екзистенціальної психотерапії. (робота з усвідомленням смерті, робота з відповідальністю і свободою, робота з ізоляцією, робота з відсутністю сенсу життя). Перспективи розвитку особистості з погляду гуманістичного підходу	12
8	Сімейний подіум та інші символічні зображення. Метафора.	14
	Разом	98

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом, але за бажанням студентів можливо написання рефератів, яке оцінюється до 5 балів)

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів).

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання, тестування, самостійна та індивідуальна робота								Семестровий екзамен	Сума
<i>Змістовий модуль 1</i>								Індивідуальні завдання	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
5	5	5	5	5	5	5	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Седих К.В. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Практикум з консультування та психотерапії» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 54 с.

18. Рекомендована література

Базова:

1. Багрій Я. Психоданаліз: навч. посіб. К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2016. 138 с.
2. Глива Є. Вступ до психотерапії. Київ : Вид-во «Острозька академія», вид-во «Кондор», 2004. 530 с.
3. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник Київ : Академвидав, 2010.-288 с.
4. Кривоніс Т.Г. Основи особистісної психотерапії Київ : Слово, 2011. 240 с
5. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб . Вид. 3-тє. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 420 с.
6. Карпенко Є. Методи сучасної психотерапії : навч. посібник. Київ-Дрогобич : Посвіт, 2015. 116 с.
7. Основи психотерапії : навч.посіб. підзаг.ред. К.В. Седих, О.О. Фільц, Н.Є. Завацька. Полтава : Алчевськ : ЦПК, 2013. 329 с.
8. Пеньковська Н. М. Основи психологічного консультування в методі позитивної психотерапії : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2014. 286 с.
9. Розов. В.І. Адаптивні антистресові психотехнології. Київ : Кондор, 2005. 278 с.
10. Седих К. Психологія сім'ї : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2021. 192 с.
11. Яцина О. Ф. Основи психотерапії : практикум. Навчально-методичний посібник. Ужгород : УНУ, 2021. 80 с.
12. Фон Шліппе А., Швайцер Й. Системна психотерапія та консультування ; [пер.з нім.]. Львів : ВНТЛ-Класика, 2004. 320 с.

Допоміжна

1. Байер О. О. Життєві кризи особистості: навч. посібник. Дніпропетр. нац. ун-ту, 2010. 244 с.
2. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: Навчальний посібник для студентів старших курсів психологічних факультетів та відділень університетів. Харків : Фоліо, 1996. 237 с.
3. Берн Е. Ігри, у які грають люди. пер. з англ. К. Меньшикової. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 56 с.
4. Карамушка Л.М., Малигіна М.П. Особливості використання «екстремальної» та «стабільної» моделі діяльності психологічної служби у вітчизняній та зарубіжній психологічній практиці. К. : Ніка-Центр, 2002. С. 58-60.
5. Кузікова С.Б. Основи психокорекції : навч.посіб. Академвидав, 2012. 320 с. (Серія «Альма-матер»)
6. Наративні психотехнології: посібник / за заг. ред. Н. В. Чепелєвої. Київ. : Главник, 2007. 144 с.
7. Підлипна Л. Терапія мистецтвом. Івано-Франківськ : Прут Принт, 2009. 136 с
8. Психологія розвитку особистості у підлітковому та ранньому юнацькому віці. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. К.В. Седих. Полтава : Астроя. 2018. 267 с.
9. Рева М. Соціальна підтримка і психологічне консультування в Україні на тлі російської збройної агресії. *Amazonia Investiga*, 2022. № 11(55), С. 265-272.
10. Седих К.В., Моргун В.Ф. Делінквентний підліток. Київ: Видавничий Дім

«Слово», 2019. 272 с.

11. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник за наук. ред. Т. М. Титаренко. Кропивницький, 2019. 220 с.

12. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. Київ : Либідь, 2003. 456 с.

13. Франкл В. Людина у пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі / пер. з нім. О. Зайомської. К : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2020. 160 с.

14. Фрейд З. Вступ до психоаналізу. переклад з німецької: П.Тарашук. Київ : Основи, 1998. 709 с.

15. Фрейд З. Психологія сексуальності. пер. укр. Є. В. Тарнавського. Харків : Фоліо, 2018. 151 с.

16. Юнг К. Г. Структура і динаміка психічного Київ. : Центр навчальної літератури 2022. 274 с.

17. Юнг К. Г. Аналітична психологія. Київ. : Центр навчальної літератури 2022. 218 с.

18. Ялом І. Ліки від кохання та інші оповіді психотерапевта. пер. з англійської: Н. Бхіндер. 2017. 416 с.

19. Ялом.І. Вдивляючись у сонце. Долаючи страх смерті пер. з англ. Н. Михайловської. Харків : КСД. 2019. 304 с.

20. Яценко Т.С. Основи глибинної психокорекції: феноменологія, теорія і практика: Навч. посіб. К. : Вища шк. 2006. 372 с.

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на дистанційній платформі:
<https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5384>
2. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.
[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. <http://lib.pu.if.ua>. - Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
5. <http://hklib.npu.edu.ua/> - Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова.
6. <http://upsihologa.com.ua/> - портал професійних психологів України «У психолога».
7. <http://pl.bookos.org/> - електронна англomовна бібліотека